

Izhaja vsako sredo. Naročnina: letno 30 Din, polletno 15 Din, za inozemstvo letno 50 Din. Inserati po tarifi. Pismenim vprašanjem naj se priloži znamka za odgovor. Nefrankirana pisma se ne sprejemajo.

Rokopisi se ne vračajo. Plača in toži se v Ljubljani. Uredništvo in uprava je v Ljubljani v Kolodvorski ul. št. 7. Telefon inter. št. 32-59. Račun pri poštni hranilnici št. 14.194.

Stara bolezen

V svetem pismu stare zaveze beremo besede: »Zaslepljeni se redkokdaj spreobrnejo in število tepcev je brezmejno.«

Na te besede se mora človek nehote spomniti, če opazuje današnje razmere pri nas.

Če sedeš na tržni dan v mestni gostilni med kmete ali pa če greš kamorkoli na deželo, povsod slišiš samo tarnanje in stokanje. To je čisto razumljivo: Ljudje, katerim se slabo godi, stokajo povsod, ne samo pri nas. Tu pa tam se res najdejo osebe, ki na vse skupaj »žvižgajo« in se smejejo, čeprav se jim še tako slabo godi, toda ta smeh ni smeh pravega veselja, ampak je smeh obupa.

Resnica pa je tudi, da od samega stokanja še noben bolnik ni ozdravel. Ponekod pri nas je sicer močno razširjeno mnenje, da je treba »jamrati« za vsako ceno, češ da brez »jamranja« ni podpore — toda to mnenje ne drži, ker gospodje, ki imajo besedo, to igro že predobro poznajo; prav malo pa je pri nas razširjen tisti duh, ki pravi: »Pomagaj si sam in Bog ti bo pomagal!«

Pri nas smo vajeni že leta in leta, da nam pomagajo — drugi! Da bi si pa tudi sami kaj pomagali? Kako pa! Čemu pa? Zakaj pa?

Ko je približno pred 40 leti potres razrušil Ljubljano, se domačini niso dosti zganili. Naj delajo vojaki — tako so rekli ljudje — ali pa kaznjenci ali kdor hoče — mi pa hočemo podporo! Ali pa so rekli: »Vlada naj naredi, vlada naj da, vlada naj zida — vse samo vlada! Ampak sami? Kako pa — in so stiskali palec na rokah med kazalec in sredinec.

Vidite, to je tista stara bolezen, ki muči naš rod menda že od pamtiveka. In naši stari politični demagogi te bolezni niso zatirali — o, kaj še! — še gojili so jo in pospeševali, ker jim je bila na račun te bolezni dana najlepša prilika za »kupovanje duše« in za zbiranje glasov pri volitvah...

Ta bolezen razjeda naše narodno telo zato, ker je dandanes. To je žalostna resnica, toda ker je resnica, je treba to resnico enkrat tudi javno in glasno povedati, sicer ne bomo nikdar prišli do ozdravljenja.

Naša dežela preživlja sedaj hudo denarno krizo. V tej stiski kliče vse vlado na pomoč — po starem receptu. Kolikor večji demagog, toliko bolj vpije. Nihče skoro pa se ne najde, ki bi vsaj pametnim ljudem skušal dopovedati, da morajo najprej sami nekaj narediti in šele potem lahko računajo tudi na pomoč od drugod!

O velikanskem številu posojilnic pri nas je govoril na nekem shodu že minister Pucelj in je tudi povedal, da je treba za vsako ceno to število znižati, ker denar ni ne »liberalen« ne »klerikal«, ne »socialističen« itd. ampak je samo »cesarski« in namenjen za vzdrževanje gospodarstva. In vsak gospodar ve, da mora shajati le z enim hlapcem, če jih posestvo ne prenese 5 ali pa deset. Pri denarnih zavodih pa ta gospodarska resnica pri nas ne velja — mi bomo prav gotovo ustanovili še enkrat toliko

denarnih zavodov kakor jih že imamo, da bo polom vsaj temeljit...

Hudo je človeku, zlasti če ima nekaj razuma in srca za kmete, da mora pisati včasih tudi hude besede; toda če gniloba sega le pregloboko,

mora tudi najmilejši zdravnik prijeti za nož! In pri nas ne bo poprej zdravja, dokler svoje bolezni ne bomo spoznali in dokler je ne bomo začeli zdraviti z zaupanjem v nas same, in ne z vero v tujo pomoč in podporo!

Za omiljenje gospodarske krize

Gospodarstvo je prvo! — Znižanje obrestne mere — Boj proti kartelom

Prva leta po ustanovitvi Jugoslavije je igrala v našem javnem življenju glavno vlogo »čista« ali »visoka« politika. Takrat smo se pri nas topli na življenje in smrt za »liberalstvo« in »klerikalstvo« — te bedarije še danes ni konec — v državi pa je divjal boj med Srbi, Hrvati in Slovenci. Ta boj je bil hud do skrajnosti, koristil pa ni nikomur nič, pač pa je nam vsem neizmerno škodoval, ker smo v tem boju vsi pozabili na gospodarstvo.

Za gospodarska vprašanja se je tistihmal brigal samo organizirani kapital, ki si je znal v dobi »političnih« borb ustvariti tako gospodarsko zakonodajo, ki je bila samo njemu v prid; neorganizirani in »politično« razkosani kmetje in delavci so pa začeli spregledovati šele potem, ko je bilo že prepozno, kakšno škodo jim je napravil tisti brezplodni politični boj. Danes se nam godi kakor prešernim veseljakom; dokler je kaj denarja, poje harmonika in vina je več na tleh kakor na mizi — potem pa sledi »maček«...

Težaven gospodarski položaj, v katerem se nahajajo danes kmetje in delavci in ž njimi vred tudi obrtniki in trgovci, povzroča tudi vladi težke skrbi. Iz revnih in obubožanih ljudi tudi država ne more črpati bogastva. Zato se je tudi vlada morala odločiti za novo gospodarsko politiko, o kateri je govoril preteklo nedeljo minister za trgovino g. Demetrovič na nekem shodu.

Prva izpremembra, ki jo je napovedal g. minister, je prelom z »avtarkijo«. Doslej je stala tudi naša gospodarska politika na stališču, da moramo pridelovati in izdelovati vse doma; to stališče je koristilo pa le novi industriji, ki je dobila na ta račun ogromno carinsko zaščito, a na veliko škodo kmetijstva: ker smo s carinami preprečili skoro vsak uvoz tujega industrijskega blaga k nam, smo izgubili skoro vse trge za naše poljske pridelke in posledica je bila silno obubožanje kmetov vsled padca cen kmetijskih proizvodov. Tega padca cen pa danes ne čuti le kmet, ampak tudi industrija sama, ker ne more kmet nič kupiti.

Tej nesrečni gospodarski politiki, od katere so imeli nekaj koristi le bankirji in veleindustrialeci, namerava vlada sedaj napraviti konec s tem, da se je odločila pri sklepanju novih trgovinskih pogodb za opustitev »avtarkije« in za večje upoštevanje agrarnih interesov, dobro vedo, da more domača industrija uspevati le, če so tudi kmetje premožni; siromak si ne more kupiti ničesar!

S tem v zvezi namerava vlada začeti tudi borbo proti previsokim cenam industrijskih iz-

delkov, ki jih diktirajo kartelirane industrije. Napetost med cenami industrijskih izdelkov in cenami kmetijskih proizvodov je danes dosegla svoj višek in če nenasitni kapitalisti nočejo uvideti, da s pretiranimi cenami sami sebi najbolj škodujejo, jih mora v to prisiliti vlada, če ne drugače, pa z znižanjem carin, tako da si bo tudi pri nizkih cenah kmetijskih proizvodov kmet vseeno še lahko kupil kakšno srajco. Če se ne dajo zvišati cene kmetijskih proizvodov, se morajo pa cene industrijskih izdelkov primerno znižati. Ni namreč ravno treba, da bi človek imel 100 dinarjev na dan — tudi 1 dinar je dovolj, ampak za ta dinar mora človek dobiti toliko, da lahko živi!

Tretji ukrep vlade — glede znižanja obrestne mere — pa je vlada že začela uveljavljati s tem, da je pritisnila na Narodno banko, da je znižala obrestno mero za pol odstotka. Pri tem pa ne bo smelo in moglo ostati, ampak bo treba iti še bolj navzdol, kajti tisti zlati časi, ko je bilo mogoče kapital kar v enem letu podvojiti, so minuli tudi pri nas!

Tako vidimo na celi črti, kako gospodarski interesi izpodrivajo vedno bolj »čisto« politiko in to naj bi primerno upoštevali tudi slovenski kmetje!

Vročina v Angliji

Silna vročina v Angliji traja dalje in pomanjkanje vode posebno ogroža zdravje ljudi. Londonski vodovod ima le še za približno dva tedna vode. Ponekod dele vodo na karte, kakor so delili pri nas med vojno živila, na osebo pride na dan po 3—4 litra vode.

Vročina je začela zajemati tudi Francijo in velik del Nemčije.

Pater Hlinka — 70 letnik

Te dni je slavil znani voditelj Slovkov pater Hlinka svojo 70letnico. Po njegovih zadnjih izjavah sodeč ni več tako politično-nestrpen kakor je bil prej in zato možnost ni izključena, da pride do tesnejšega sodelovanja med njim in med Čehi.

Uporni kmetje

Kmetom v okolici Berlina je vlada maksimalno cene za njihove pridelke. Kmetje so na ta ukrep vlade odgovorili s tem, da so ostali doma in nekaj dni niso pripeljali v Berlin nobenega živeža.

Lado Jerše:

Za svobodno kmet. organizacijo

Ce hoče naš kmet priti docela do svojih pravic, mu je nujno potrebna združitev vseh zdravih, poštenih in nepopustljivih sil; kajti le na ta način se reši vseh nepoklicanih zagovornikov, je zagotovljena njegova lepša bodočnost.

Mi vemo še dobro iz naše preteklosti, da so skušali razni poklicani in nepoklicani biti »budni čuvarji« kmetijskih interesov le takrat, ko je bilo to v njihovo korist. S trenutkom pa, ko niso imeli več nobene koristi od tega njihovega, tako »uspešnega delovanja« za široke kmetijske plasti, je zamrlo tudi »njihovo zagovornišvo« in kmet je ostal spet sam. Da skušajo merodajni činitelji v zadnjem času kreniti na drugo in novo pot, s tem še ni rečeno, da je vse rešeno; kajti s praznimi besedami še nikdar ni bilo rešitve; le ako se bo sam kmet zavedal važnosti svoje organizacije, ki mora seveda biti v poštenih in nesebičnih rokah, šele takrat lahko doseže to, kar mu po vsej pravici pripada.

Nadaljnji razlog, da se kmet mora organizirati, je ekonomske prirode. Vsaka država zahteva od svojih državljanov, da plačujejo davke; naloga kmetijske organizacije pa je, da potom svojega vodstva proučava, če so državne in samoupravne zahteve tudi upravičene; v slučaju, da ne odgovarjajo kmetškemu finančnemu položaju, je vodstvo dolžno, da povzame na merodajnih mestih primerne korake, nikdar pa se ne sme vodstvo pri tem dati zapeljati od brezvestnih hujšakcev — demagogov, ki bi radi onemogočili stvarno in razsodno debato. Nasprotno člani vodstva so celo dolžni zavrniti vse one, ki nečesto delati za celoto, temveč samo razdirajo in skušajo uničiti to, kar so marljive in poštene roke napravile za splošnost. Današnja kmetijska organizacija je tudi dolžna gledati na to, da domača zemlja ne pride v roke tujcev, ki niso nikdar imeli čuta za potrebe kompaktno naseljenega naroda, temveč so le gospodarsko in politično izrabljali našega kmeta za njihove namene in sejali razdor in sovraštvo, mesto medsebojnega znosnega sožitja.

Urejen, cenjen, pristopen in dolgoročen kredit je našemu kmetu nujno potreben; in tukaj je spet organizacija oni činitelj, ki mora gledati na to, da kmet ne pride v roke ljudi, ki bi ga radi brezvestno izrabljali potom bajnih obresti. Kmetijskim proizvodom so potrebna mnoga in obširna tržišča; vse, kar kmetovalec preveč proizva, mora spraviti na trg, trg mu mora zagotoviti organizacija in država, ki mora v prvi vrsti skrbeti za to, da se kmetu — temelju vsake agrarne države — in vsem drugim slojem skupno z njim dobro godi, vsi se pa morajo izogniti vsem drakonskim zakonom proti kmetu. Organizacija mora skrbeti za to, da se gruda brezmiselnosti ne izčrpa, da je dovolj prirodnega in umetnega gnoja na razpolago, da se odstrani zastarelo kmetijsko orodje in nadomesti s sodobnimi pridobitvami, seveda so tudi še druge mere potrebne za brezhibno funkcioniranje celotnega kmetškega gospodarstva.

Kmetijska organizacija je nadalje dolžna, da zatre podrejeni družabni položaj našega kmeta in preziranje njegovega dela in truda s strani mest in trgov. V tem pogledu treba ukreniti vse da nastopi vsaj popolna enakost, če ni mogoča takoj superiornost nad mesti in trgi, kajti to vendar ne gre, da vlada vasi meščan, vas ima danes dovolj svojih zastopnikov-kmetov in inteligence (agrarne inženjerjev), ki čuti z njim in dela nesebično za njega; kmet-posestnik in kmet-agrarni strokovnjak smeta in morata biti le edina in edino poklicana zastopnika naše vasi; le tedaj, če bodo imeli vsi kmetje to pred očmi in znali odločno zavrniti vse njihove škodljivce, bo zasijala zarja lepih dni na naši vasi.

Da se izravna mirnim potom vsa nesoglasja in da se zatre docela in iztrebi do dna ponižanje in izrabljanje kmetškega stanu, je potrebna borbena, politična in gospodarska organizacija; ona mora priti do izraza povsod z ozirom na ogromno število, interese in demokratske principe.

Za gospodarsko obnovo

Zanimiv govor dr. Kramerja v Šmarju

Preteklo nedeljo je govoril na shodu JNS v Šmarju tudi minister dr. Kramelj; iz njegovega govora posnemamo sledeče glavne odstavke:

»Voditi politiko 6. januarja ne pomeni samo navduševati se za neko megleno jugoslovenstvo, ampak pomeni gospodarsko, socialno in kulturno krepitev vseh delov našega naroda na osnovi načela harmonije narodnih interesov. Šele s politiko 6. januarja se je začela Jugoslavija zavedati, da je kmetška država in da na kmetškem narodu počiva bodočnost naše države. JNS kot nosilka te politike ni stranka v starem smislu te besede. Ona noče služiti samo ozkim strankarskim ciljem, ona hoče organizirati vse Slovence, Hrvate in Srbe in služiti kot sredstvo splošne državne in narodne politike. JNS je mirovna vojska, ki ima na znotraj vršiti iste naloge, kot jih ima oborožena vojska vršiti na zunaj. Zato pozivljive JNS v svoje vrste vse, ki to država ljubi, zlasti vse Slovence, ki se zavedajo, da je borba za jugoslovensko idejo obenem borba za obstoj Slovencev, vse, ki so za pozitivno delo, vse, ki hočejo sodelovati na izgradnji nove Jugoslavije. Če smo se nekdanj šli liberalce, klerikalce, socialiste in bogve kaj še, če smo medsebojno borbo vodili, smo danes dolžni, da te stare spore pozabimo, da iščemo le ono, kar nas more združiti, in odbijamo vse, kar je nasprotno idejam, ki jih zastopamo.

Čujemo glasove, da naša stranka ni čista v pogledu vere in slovenskega jezika. Napram takim nasprotnikom treba pokazati samo na dej-

stva: poleg Jugoslavije, v kateri nosi moč in odgovornost JNS, ni države v Evropi, ki bi napram veram, zlasti tudi napram katoliški cerkvi, pokazala več a'i toliko spoštovanja in toliko tolerance ko naša država. V Beogradu, kjer je komaj 1/10 prebivalstva katolikov, je bila ob zaključku vojne ena edina majhna katoliška kapelica, danes je pa tam 9 katoliških cerkev, in nihče se nad tem ne spodbija. In slovenski jezik! Kdaj v zgodovini je pravica slovenskega jezika bila bolj zaščitena nego je danes v Jugoslaviji?!

JNS je v svoj program postavila načelo gospodarske in socialne obnove zemlje. Podčrtala je v njem kmetški in delavski značaj države. Podčrtala je dejstvo, da državo nosi na svojih ramah mali človek. Zato je naš program predvsem program obnove poljedelskega gospodarstva. Govoreč o današnjih težkih prilikah našega kmetškega stanu, ki mu današnje cene kmetških pridelkov ne krijejo niti stroškov dela, je poudaril, da nikdar poprej nobena vlada ni posvečala toliko pažnje izvozu naših kmetških pridelkov in pospeševanju cen nego sedanja vlada, ki uživa podporo JNS. Pri sklepanju trgovskih pogodb se skuša storiti vse, da bi se nam odprla nova in da bi nam ostala stara tržišča.

Govoreč o vprašanju našega denarništva je g. minister zavrnil one vsevedce, ki pravijo, da bi morala Narodna banka dati samo par sto milijonov denarnim zavodom na razpolago, pa bi bila kriza rešena. Ni dovolj, dati na razpolago denarna sredstva, ki bi zopet že drugi dan izgi-

nili v nogavice in zaboje, ampak treba ustvariti tudi garancije, da bodo ta sredstva res tudi plodonosno naložena v gospodarsko delo. Največja garancija za pravilno rešitev vprašanja našega denarništva bodo velike državne investicije v velikih javnih delih, kakor so enake mere podvzele Nemčija, Francija itd. Mi sami po moramo pomagati reševati to krizo denarništva, ki je obenem kriza našega združništva, s tem, da ne bomo več smatrali združništva za politično sredstvo, ampak da bomo v smeri sanacije združništva našli platforme za njegovo ujedinjenje, da bomo vse zadruge mimo vseh političnih razlik združili v veliko silo, jih sistematski razporedili in jim s tem dali večjo možnost razvoja. Tu mora biti odločilna naša uvidevnost, naša odločnost in spoznanje, da treba na gospodarskem polju združevati vse moči za gospodarski napredek.

Denar mladoletnih

Zakon, ki ga bo treba spremeniti

Preteklo soboto je parlament sprejel zakon o izvensodnem postopku, ki ga je že enkrat imel v delu, a ga je sedaj senat skupščini vrnil zaradi tega, ker senatu ni bil všeč § 160 tega zakona.

Ta paragraf se namreč peča z določbo, kam naj se nalaga denar mladoletnih. Doslej je bilo mogoče — in to je predlagala tudi skupščina — da se denar mladoletnikov lahko nalaga: 1. v Državno hipotekarno banko, 2. v sirotinske blagajne, 3. v mestne in v banovinske hranilnice ali v druge pupilarno varne zavode, 4. na posojila pod zadostnimi jamstvi in 5. v državnih ali od države zajamčenih papirjih.

S tem načinom nalaganja denarja mladoletnih pa senat ni bil zadovoljen in je spremenil ta paragraf tako, da se sme in mora nalagati »otroški denar« samo v Državni hipotekarni banki. Ta paragraf je sprejela tudi skupščina, kateri je senat cel zakonski osnutek vrnil, a samo zato, da je cel zakon vendar enkrat prišel pod streho.

Proti novi, od senata predloženi določbi sta se postavila pač tudi dva poslanca, dr. Kožul in dr. Ružič, toda iz zgoraj omenjenega razloga skupščina ni pristala zaenkrat na njun predlog, naj ostane vse pri starem. Pač pa je minister za pravosodje dr. Maksimović izjavil, da nima nič proti temu, če pride predlog za izpremembo tega paragrafa kasneje enkrat zopet na vrsto.

Mi upamo, da se bo to tudi zgodilo. Ne da bi imeli kaj zoper Državno hipotekarno banko — to ne! Pač pa mora biti zlasti nam v Dravski banovini, kjer je denarna kriza najhujša, mnogo ležeče na tem, da ostane denar naših mladoletnikov doma! Res je sicer, da ima Državna hipotekarna banka tudi v Ljubljani svojo podružnico in da Dravska banovina tudi od kreditov pri tem zavodu ni izključena. Ravno tako pa je res, da nimamo nobenega jamstva, ali bo naš »otroški denar« oplajal naše gospodarstvo, ali pa bo odhajal v druge kraje države, ki so od denarne krize mnogo manj prizadeti in pomagal gospodarsko tistim, ki niso tako potrebni pomoči. Pa tudi obrestna mera Državne hipotekarne banke je precej visoka, ker je preračunana za druge razmere in ne za naše.

Zato se bodo morali naši zastopniki v parlamentu pri prvi priložnosti prav energično zavzeti za to, da se ta paragraf zopet izpremeni, da bo zopet mogoče — vsaj pri nas — nalagati »otroški denar« v naše zavode, zlasti v naše pupilarno-varne hranilnice (mestne in banovinske), kjer je denar najmanj tako varen kakor v Drž. hip. banki, in kjer bo dana gotovost, da bo ta denar pomagal oplajati tisto gospodarstvo, iz katerega se je nabral.

Ta zahteva po naših mislih ni pretirana, in zato upamo, da bo tudi dosegljiva, kajti v dobi, ko je za nas važen vsak dinar, nam res ne more biti vseeno, kam se naš denar steka in kam se oddaja naprej v nadaljnje poslovanje.

Marija Sklodovska-Curie — umrla

V Franciji je umrla te dni gospa Sklodovska-Curie, ena največjih prirodoslovc moderné dobe.

Rojena je bila v Varšavi kot hči srednješolskega profesorja. Ker pa je bila rodovina presiromašna, da bi mogla nadarjena hči nadaljevati svoje študije v tujini, si je s poučevanjem toliko prihranila, da je mogla v Pariz, kjer se je posvetila kemiji. V zavodu za kemijo je bila najprej skromna postrežnica, kesneje pa asistentka, dokler se ni poročila z ravnateljem zavoda, profesorjem Curie-jem.

Oba skupaj sta po dolgih preiskavanjih odkrila »radium« (ne »radioc«!). To odkritje je izzvalo v fiziki in kemiji cel prevrat in je imelo tudi za medicino (zdravljenje raka z radijem) ogromen pomen.

Zakonca Curie sta prejela enkrat skupno Nobelovo nagrado, enkrat pa jo je prejela gospa sama, kar se doslej še ni zgodilo.

Velika učenjakinja pa je bila tudi dobra mati, ki je z največjo skrbjo vzgojila svoji dve hčerki.

Napačna prizadevanja in brezuspešen trud

Kadar poslušam govore narodnega kluba, ali kaj berem izpod peresa teh gospodov, vselej se spomnim pregovora o mačku, ki je bil ukradel volovsko glavo, pa ni vedel, kaj naj počne s tolikim bremenom. Kadar je toliko ambicije pa tako malo sposobnosti, vselej sledi tragedija. Tako je bilo povsod, tako bo tudi tukaj. Nekdo je te gospode potegnil, da bi se v Sloveniji dalo nekaj pristašev nabrati, ker so klerikalci v razsulu. Prišli so in uspehi so bili ničevi. Pa jih je nekdo dalje potegnil: če bi se Puclja zrušilo, pa bi bila stvar lažje izvršljiva. Zato so me začeli napadati. Ko sem jih nazaj samo malo za ušesa, kakor se za take začetnike spodobi, tulijo na vse pretege, da jih napadam jaz. V zadnji številki Edinosti so posvetili kar dve polni strani moji malenkosti, tako da bi mi lahko vsaj malce laskalo, če bi to bila politična firma vsaj srednje vrednosti. Kakšen »šmonces«! Tega ne prebave Lebane, kaj še le Slovenija. G. Dragović se sam zaveda vrednosti svoje robe in obupano piše: »Stavljam ta vprašanja g. Puclja javno brez ozira na to ali bo nanje odgovoril ali ne.« Kolika škoda za toliki trud! Kakšne »pehe bi lahko dosegli, če bi se posvetili sportu ali kaki drugi panogi, ki jim bolj leži.

Gospodom sem dejal, da v svojih srezih ne prireajo shodov in da niso dobili nobene občine pri volitvah. Koliko jeze in tulenja! Čemu pa? Kar lepo naj izdajo statistiko: Koliko shodov je priredil posl. Perko v Prelogu in koliko občin je na njegovi strani. In g. Bačić v Donji Stubici, g. Metikoš v Glini, g. Kešeljevič v Nikšiču, g. Hodžera v Peči itd. Iz teh in takih dejstev bi bil najbolj razviden uspeh njihove politike.

Dalje sem dejal v Nar. skupščini, da mečejo po shodih samo z milijardnimi tatvinami in milijonskimi podkupninami in da nastaja med poslušalci vtis, kakor da se v Beogradu ne dela drugo nego krade in sprejema podkupnina. To so odločno tajili, dasi imam taka poročila od povsod in v Edinosti sam dokazuje, da so to njegovi šlagerji. — In ker ve za tolike slučaje korupcije, zato si v potu svojega obraza prizadeva, da bi vsaj nekaj iztaknil na meni in če ne po moji pa po kaki drugi krivdi. Pravi aluzije, poskuša sumničiti, zavija in namigava, pa vse brez uspeha. Pucljevo poštenje je iznad vsake sumnje! Kako jih mora to boleti! To dokazuje tudi običajna floskula v zadnji Edinosti na stran 2 v drugi koloni, ki se glasi: Kar pa tiče zlorab z invalidskim denarjem, mislim, da dosega vsota 100 milijonov: »v vsakem primeru

pa je padlo dragoceno priznanje bivšega ministra za soc. politiko, da so bili invalidi oškodovani za 7 milijonov dinarjev« in končava tako obdolžitve z običajno sofistikto: »Mar za tako poslovanje in delo ne nosi moralne odgovornosti tudi resorni minister.« In kaj je objektivna resnica v tej stvari. Jaz sem prečital povodom njegovega očitavanja uradni odgovor višjega inspektorja Drag. Vučkovića, ki kot izaslanik finančnega ministra za izredni pregled beograjske finančne direkcije, konstatira, da je bilo takih zlorab pri okrožni finančni upravi v Beogradu in pri finančni direkciji v Beogradu za skupno vsoto 7.153.865 dinarjev in sicer na škodo 91 oseb. In dalje konstatira, da so zlorabe počele pod a) v drugi polovici 1926. in pod b) v mesecu avgustu 1927. Zlorabo so izvrševale številne osebe v zvezi z nekaterimi uradniki dotičnih finančnih uradov in ministrstvo soc. politike ni imelo s tem nobene zveze in jaz takrat še sanjal nisem, da mi bo nekoč dano izdržati v tej hiši dela in trpljenja 2 in pol leta. Kako imenujemo

pošteni Slovenci tako namigavanje, kakor ga je zagrešil nad menoj tudi v tem slučaju g. Dragović? In taki ljudje bi radi hodili med nami v pozni moralnih sodnikov?!

Prav čedno dehtečo cvetko enake moralne vrednosti je vsadil tudi g. posl. Bačić. Na moje konkretno postavljeno vprašanje, odgovarja »mimogrede« o »nekem« darilu »nekega« nar. poslanca, »neke« uradnici itd. Pa pravi, da je darila dajati svobodna stvar in nič nečastnega. In razlaga, da je stvar moje zasebne narave, da me to nervira in končava z navadnim blufom, ki ga z njemu lastno logiko prenaša na večino političnih izjav. Na to nedolžno igračkanje besed g. Bačiću, odgovarjam tudi jaz istotako nedolžno: Da ste ostali v frančiškanskem samostanu, kamor ste se bili namenili za celo življenje, midva bi se lažje zedinila o moralni in častni vrednosti dajanja daril v gori razpravljanem konkretnem slučaju. In drugo: Zakaj niste prepričali Vaše žene, da je »dajanje daril svobodna stvar in nič nečastnega«, pa bi bil jaz obvarovan tistih solza in nadlegovanja, katero sem moral prenašati doma v stanovanju, v kabinetu in na ulici in osebno in pismeno.

Ivan Puclj.

In zopet Trbovlje...

Tudi za kmete so Trbovlje velevažna zadeva! — Brezvestno izkoriščanje — Državna oblast mora napraviti red!

»Kaj pa to zopet pišejo — ali so nam Trbovlje in trboveljski rudarji kaj mar? — bo rekel marsikateri kmet, ko bo prebral ta naslov. »Kmetški list« naj piše o tem, kako se kmetom slabo godi, rudarji nas ne brigajo nič!«

Takšno govorjenje pa je popolnoma napačno. Pomisliti moramo namreč, da je tudi rudar važen del narodne in gospodarske celote in kolikor več zasluži rudar, toliko boljše prodaja tudi kmet, ker ima komu. Drugič naši rudarji niso nikaki tujci na naših tleh, ampak so domačini, večinoma doma iz siromašnih kmetških domov in zato tudi kmetom ne more biti vseeno, kakšno usodo doživlja ali pa še bo doživljala njihova lastna kri. Tretjič pa igrajo rudniki, torej tudi premogovniki, v splošnem gospodarstvu tako važno vlogo, da se morajo tudi kmetje kot najštevilnejši davkoplačevalci prav resno brigati, kako se gospodari s podzemeljskim bogastvom naše zemlje!

Najnovejši dogodki

O teh ne bomo pisali mnogo. Povemo le to, da so rudarji začeli »gladovno stavko« pretekli

teden, ker jim je Trboveljska premogokopna družba — TPD — kot lastnica napovedala še nadaljnje znižanje že itak več kot skromnih mezd. Na energičen pritisk vlade in po posredovanju ministra za rudnike g. Ulmanskega pa se je spor začasno poravnal, tako da rudarji zopet delajo pod starimi pogoji.

Trbovlje pred vojno

Dasiravno ljudje prav radi berejo gniljive prizore, ki se ob štrajkih odigravajo in ravno tako radi berejo podrobnosti, kaj se je zgodilo v tem ali onem rovu, vendar vse te žalosti in trpljenja ne bomo opisovali, ker je obojega že itak dovolj, ampak hočemo omeniti le nekaj stvari, ki se nam zde načelno važne.

Trboveljski rudnik je obratoval že zdavnaj pred vojno. Takrat se Slovenci niso posebno zanimali zanj, tem manj, ker so bili zaslužki rudarjev vsaj splošno toliki, da se je dalo za silo živeti. Družba je imela takrat okoli 2 in pol milijona goldinarjev kapitala, razdeljenega v 50.000 delnic po 50 goldinarjev (100 kron). Ta kapital se je čisto dobro obrestoval in vse do

prevrata l. 1918. nismo slišali v javnosti nič drugega iz Trbovelj kakor poročila o kakšnem strajku, a strajki so bili jako redki.

Trbovlje po vojni

Po vojni se je pa položaj v Trbovljah bistveno izpremenil.

Tuji, ki so edini odločevali v družbi, so najprej pritegnili v upravni svet družbe nekaj naših državljanov, med temi tudi nekaj Slovencev. Zakaj so to storili, to bo povedala kasnejša doba... Mnogo važnejša zadeva pa je bilo zvišanje delniške glavnice. Danes ni razdeljen družbin kapital več na 50.000, ampak na 1 milijon delnic, vsaka pa se glasi na 200 Din. Kapital znaša torej 200 milijonov dinarjev. Ljudje pa, ki so nove delnice dobivali, jih niso plačali, kakor bi človek to pričakoval, ampak so jih dobivali večinoma zastonj! Družba obratuje torej še danes s starim kapitalom in s starimi prihranki in s starimi (in novimi) dobički naprej, obrestovati pa mora znatno višji kapital kakor pred vojno, ker pač ni vseeno, ali se razdeli dobiček na 50.000 ali pa na 1 milijon delov! To je zadeva, za katero bi se morala prav izdatno brigati finančna (davčna) oblast, pa ne samo pri TPD, ampak še pri mnogih drugih družbah! In tudi kmete to nekoliko briga, ker ni vseeno, ali plačujejo kmetje davčni primanjkljaj, ali pa bogate družbe...

Kljub zvišani glavnici pa je delila TPD doslej vsako leto jako lepe obresti (>dividend<) gospodom delničarjem, od katerih večina niti ne ve, kje so Trbovlje. Kakšne bi bile šele te obresti, če bi jih delili samo na nekaj res vplačani kapital! Vsi ti ogromni dohodki pa, ki so jih dosegli gospodje s spretnimi finančnimi transakcijami in operacijami, družbi še ne zadoščajo, ampak ona hoče iztisniti od države na eni (za premost za železnice) in od rudarjev na drugi strani še večje dobičke!!

Družba navadno pravi pri raznih pogajanjih, da ne more shajati (t. j. da ne more več deliti 30 ali še več odstotnih obresti), če bi morala dajati državi premog ceneje ali pa če bi morala delavce bolje plačati. Ta izgovor pa je naravnost otročji! Kakor vsaka pridobitna delniška držba je tudi TPD spekulativno podjetje, ki mora računati ne samo z dobičkom, ampak tudi s izgubami, če pridejo slaba leta. Če ima družba pobirati dobičke, mora znati trpeti tudi izgube, ampak ne na državni ali delavski, ampak na svoj račun!

Zato smo mnjenja, da je res že skrajni čas, da državna oblast napravi red v Trbovljah, ker družba, kakor je videti, ga ne bo napravila. Čemu pa predvideva zakon prisilne uprave, sekvestre, komisarije itd. Ali državni zakoni za TPD ne veljajo? Kje pa smo? Kajti enkrat se mora vendar nehati tista gorostasnost, ki ji na celem svetu ni para, da mora banovina ali pa država v slabih časih skrbeti za delavce in njihove družine, da v dobrih časih lahko zopet garajo za družbo, ki plava v milijonih!

Če pa drugače ne gre, naj se rudnik podržavi, da bo domač denar ostal vsaj doma in ne bo odhajal v tujino!

Kmetje, ali sedaj razumete?!

Komunistični izgre- di na Holandskem

Te dni je prišlo v glavnem mestu Holandske, v Amsterdamu, do krvavih pouličnih bojov med brezposelnimi delavci in med policijo. Pretekli petek so se delavci pričeli zbirati v predmestjih in odloč so se pomikali počasi proti središču mesta. Spotoma so razbijali šipe in ropali trgovine. Policija delavcev ni mogla razgnati, zato so poslali na ulico vojaštvo, ki je upornike ukrotiti z oklopnimi avtomobili in s strojnimi. Delavci so napravili na ulicah barike, za katerimi so se skupno branili. Na ulicah je obležalo 10 mrtvih, na stotine delavcev in stražnikov pa je bilo lažje ali težje ranjenih.

Kmetška mladina

Pododbor Zveze v Celju

5 let smotrenega dela in samozvesti

Ob številni udeležbi zastopnikov Društev kmetških fantov in deklet, se je vršil 1. julija 1934 5. občni zbor Pododbora Zveze v Celju.

Gotovo važen moment v razvoju kmetško-mladinskega gibanja je bil izvršen z ustanovitvijo Pododbora Zveze kmetških fantov in deklet v Celju dne 17. decembra 1928. Takrat so bila ustanovljena le 3 naša društva, a danes — po 5 letih pa šteje Pododbor pod svojim okriljem 20 društev kmetških fantov in deklet.

Predsednik tov. Ivan Kronovšek je ob otvoritvi obč. zbora pozdravil zastopnike naslednjih društev: Orla vas, Frankolovo, Dramlje, St. Jurij, ob Taboru, St. Pavel pri Preboldu, St. Jurij ob j. ž., Družmirje, Teharje, Škofja vas, Zg. Hudiinja, Ponikva ob j. ž., Braslovče in St. Peter na Medvedjem selu ter druge sodelavce. Navzočnim je ponovno očrtal globok in širok program naših društev km. fantov in deklet, katera so najvažnejše prosvetne in kulturne organizacije slovenskega podeželja. Poudarjal je zlasti uspešno delo kmetškega gibanja, ki preobrazuje napake, storjene v preteklosti v našem kulturnem, socialno-gospodarskem in političnem življenju.

O delu Pododbora v preteklem poslovnem letu je poročal posl. podpredsednik tov. Ivan Košan; omenjal je pododborovo tekmo koscev, ki se je vršila v Šoštanju pod pokroviteljstvom g. bana, nadalje strokovni tečaj za naša dekleta, ki se je vršil na gosp. šoli v St. Jurju, skupen izlet na Mrzlico itd.

Prav obširno in skrbno sestavljeno tajniško poročilo je podal tajnik tov. Aleks. Turnšek; njegovo poročilo je nudilo obč. zboru lepo sliko — od skromnih začetkov pred 5 leti imamo danes že močan kader članov, ki so kulturno in politično pravilno vzgojeni. Najrazličnejše prireditve pododborovih društev kakor: tekme koscev, žanjic, konjske dirke z zborovanji, dramske predstave, predavanja, izleti, strokovni tečaji, sestanki itd. so nudili našim članom priliko udejstvovanja, izobrazbe, priprave za bodočnost.

Po poročilu blag. tov. Franceta Hajnska in drugih funkcionarjev, je sledila o vsem stvarna debata.

Pri volitvah je bil soglasno sprejet sledeči odbor:

Predsednik: Ivan Kronovšek; podpredsedniki: I. Ivan Košan, II. Tone Merslavič, III. Ivan Ocvirk; tajnik: Aleksander Turnšek; blagajnik: Franc Hajnske; odborniki: Jesenek Andrej, Alojz Vrečko, Jarnovič Lojzka, Stante Jernej, Kamenšek Franc, in Zdolšek Anton.

Po bogatem razgovoru o bodočem delu Pododbora kakor Društev km. fantov in deklet je razvil kratko razpravo prof. Melihar iz Celja, o porabi šolane inteligence pri kmetško-mladinskem udejstvovanju. Njegov simpatičen govor, zlasti še njegovo pomoč pri dramatičnem udejstvovanju, so navzočni z veseljem sprejeli na znanje. Za letošnje leto je tudi predvidena vsakoletna Pododborova prireditve, skupen izlet, prosvetno-strokovni tečaji i. dr.

Občni zbor, ki se je prav tovariško, živahno, a resno vršil, je tov. predsednik s pozivom k vztrajnosti in delu zaključil.

★

Tekma koscev in žanjic tudi v Belokrajini

Tudi za Gorjance se giblje...

Tako priredi društvo kmetških fantov in deklet v Podzemlju v nedeljo dne 8. t. m. ob 3. uri popoldne tekmo žanjic na Krasincu. Po tekmi kmečka veselica z zabavo v prostorih gasilnega društva.

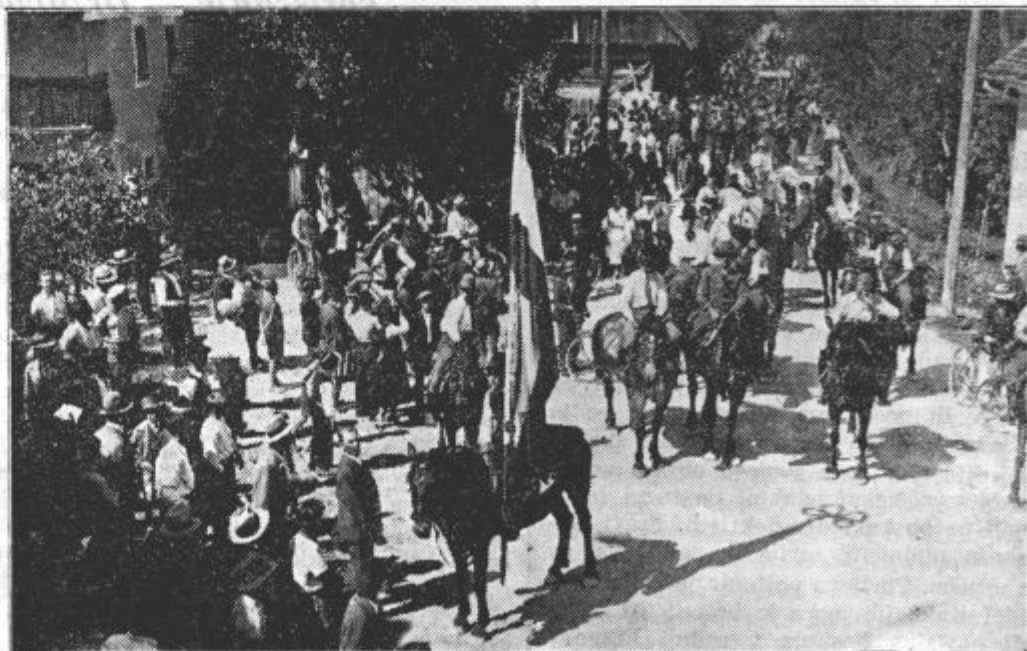
Prvo tekmo koscev v črnomaljskem srezu priredi mlado društvo kmetških fantov in deklet Obrh-Dragotuš v nedeljo, dne 15. julija 1934 z začetkom ob 1 uri popoldne po sledečem sporodu:

1. O. 1. uri popoldne: zbiranje občinstva in pozdrav gostov na trgu v Dragatušu.

2. Ob 2. uri popoldne: povorka z godbo, konjeniki, kosci-tekmovalci, kolesarji in vsem ostalim občinstvom na 5 minut oddaljeni tekmovalni prostor.

3. Ob pol 3. uri pozdravni govori, za tem pričetek tekme najboljših koscev. Po tekmi ocenjevanje in razdelitev krasnih nagrad. Po zaključku tekme koscev bo v Dragatušu velika kmečka veselica z godbo, plesom in drugim veseljem. Dobra belokranjska vina in janjčki na raznju seveda ne bodo manjkali. Vabljeni vsi prijatelji kmečkega stanu!

Ko prečitaš Kmetški list, daj ga prečitat tudi sosedu in mu priporočaj, da si ga naroči. Celoletna naročnina znaša samo 50 dinarjev.

Prihod veličastnega spreveda kmetške mladine na Groblje v Savinjski dolini, kjer se je vršil tabor združen z lepo uspelo konjsko dirko.

5. avgusta

Bo desetletnica obstoja in borbe Zveze kmetijskih fantov in deklet za vstajenje in osamosvojitve kmetijske mladine v lastni organizaciji. Ta dan bo Zveza proslavila z veliko prireditvijo, čije točen program bo pravočasno razposlan. Četrtniška vožnja je zaprosena. To bo dan organizirane kmetijske mladine, dan velike kmetijske misli, katerega naj počasti vsak njen prijatelj z osebno udeležbo. Prijavite se in na svidenje! Društva naj se ravna po okrožnici!

Vitan pri Središču. Na praznik Sv. Petra in Pavla smo imeli pri nas pravo domače mladinsko slavo. Društvo kmetijskih fantov in deklet Sv. Bolfenk je priredilo tekmo žanjic, združeno s kolesarsko dirko. Kako veliko zanimanje je vladalo za tekmo med našim kmetijskim prebivalstvom, dokazuje dejstvo, da se je vključilo neviht, ki je divjala pol ure pred pričetkom tekme, zbrala za naš kraj vprav ogromna množica ljudi od blizu in daleč z namenom, da prisostvuje in počasti delo kmetijskih rok.

Navzočne ooste je pozdravil društveni predsednik tov. Joško Tomažič, posebno pa je še pozdravil navzočna tovariška društva iz Središča, Sv. Lovrenca v slov. goricah, Sv. Miklavža in kolesarsko društvo »Zarja« Hrasnje-Mota. Za njim je govoril v imenu ptujskega pododbora njega podpredsednik tov. Ivo Škorjanec iz Središča, kateri je v krepkih besedah poudarjal važnost mladinskih kmetijskih organizacij in želel prireditvi najboljšega uspeha.

Pri tekmi, ki je uspela vsestransko zelo dobro, je dosegla prvenstvo s 25 točkami in dobila za to I. nagrado tov. Tilka Podgorelec iz Vitana. Pri kolesarski dirki pa si je priboril I. nagrado tov. Martin Čurin iz Vodranec. Obe ma prvakoma naše iskrene čestitke!

Zg. Hudinja pri Celju. Tukajšnje društvo kmetijskih fantov in deklet je priredilo v nedeljo 17. junija t. l. tekmo koscev, ki je nad vse pričakovanje dobro uspela. Ob krasnem vremenu se je okrog 2. popoldan začelo zbirati na Zgornji Hudinji veliko število prijateljev kmetijske mladine. Ko so dospela sosednja društva, je zaigrala v pozdrav godba in zavriskali so kosci. Nato se je začel formirati sprevod. Prvi so šli jezdec iz državne trombitnice. Za njimi godba, potem prepevajoči kosci in grabljice, nato pa je sledil našaščaj. Na čelu je stopal šletni deček v narodni noši, ki je nosil zastavo, za njim pa 20 ljubkih dečkov in deklic, s kosami in grabljicami. S petjem in vriskanjem je dospela povorka na tekmovalni prostor, v Šmarjeto, kjer je že čakalo mnogo ljudstva, ki je potem z zanimanjem sledilo naši tekmi. Na dano znamenje so se zablistale kose in 12 krepkih fantov je začelo poskušati svojo srečo. Ko je ocenjevalna komisija dovršila svoje delo, se je povorka v istem redu podala na veselilni prostor, kjer je goste pozdravljala krasen slavalok z napisom: »Fantje in dekleta, pokažite mi, da naša rešitev le v slogi leži!«

Zavodnje pri Šoštanju. Dne 8. julija 1934 se je vršil redni občni zbor Društva kmetijskih fantov in deklet v Zavodnjem. Po predsedniškem, tajniškem in blagajniškem poročilu, ki pokazujejo vsestransko aktivno in zadovoljivo delovanje društva, so sledile volitve novega odbora, ki je isti kot poprej, le da je prevzela mesto blagajnika tovarišica Rogelšek Štefka. Pri slučajnostih se je med drugim izjavilo osemnajst tovarišev in tovarišic, da se udeležijo dne 5. avgusta proslave desetletnice Zveze kmetijskih fantov in deklet v Ljubljani.

Skaručna. Naše Društvo kmetijskih fantov in deklet priredi v nedeljo, dne 15. t. m. tekmo žanjic, na katero vljudno vabi vse bližnje ter daljne tovariše in prijatelje!

Draga pri Stični. V nedeljo, dne 15. julija bomo imeli prvo tekmo žanjic v našem okraju, ki jo priredi tukajšnje Društvo kmetijskih fantov in deklet. Po tekmi bo kmetijska veselica na vrtu tov. Franca Jakoša na Hudem. Pridite vsi na to lepo kmetijsko veselico!

Šmartno ob Savi. Tukajšnje Društvo kmetijskih fantov in deklet, ki se je šele pred nedavnim ustanovilo, je priredilo v nedeljo 8. julija t. l. tekmo žanjic, ki je v vsakem pogledu sijajno uspela. Posebno lepa je bila povorka, ki so ji povečali pestrost otroci v narodnih nošah z grabljicami, kosami, vilami itd. Prd tekmo je v jedrnatih besedah pozdravil predsednik društva tovariš Janez Zajc, nato pa je govoril zastopnik Zveze kmetijskih fantov in deklet tov. Stanko Tomšič. Pri tekmi žanjic je prejela prvo nagrado tovarišica Mici Zajc iz Šmartnega, drugo tovarišica Mici Mihelič iz Hrasnje, tretjo pa Nežika Mihelič. Pripomniti moramo, da je delo ocenjevalne komisije pri takih tekmah zelo težavno, kljub največji vestnosti in naj bodo pač morebitna nesoglasja v tem pogledu šola za prihodnje.

Vsa društva kmetijskih fantov in deklet prosimo, da pošiljajo poročila o prireditvah, izidih tekem itd. na Zvezo najkasneje do ponedeljka, ker v nasprotnem ista ne morejo biti objavljena v »Kmetiskem listu«. Tako n. pr. ne morejo biti objavljena v tej številki »Kmetiskega lista« poročila o prireditvah na Blokah, Vihrach pri Krškem, v Dravljah pri Ljubljani, Škofji vasi, pri Celju in Podzemlju v Belokrajini, ker nam prizadeta društva niso še poslala poročil.

Gora pri Sodražici. Prvo tekmo koscev priredimo v nedeljo, dne 15. julija, na katero vabimo vse naše prijatelje, posebno pa tovariše bližnjih društev!

Dobrunje. Ženski odsek ljubljanskega pododbora Zveze kmetijskih fantov in deklet priredi v nedeljo, dne 15. t. m. tekmo žanjic za naslov prvakinje pododbora. Tekma se vrši v Dobrunjah s sledečim sporedom: 1. Zbirališče ob 14. uri pri tov. M. Jeriha v Zadvoru. 2. Povorka na tekmovališče. 3. Nagovori. 4. Tekma. 5. Razglasitev izida tekme in razdelitev nagrad. Po tekmi velika kmetijska veselica pri tov. M. Jeriha v Zadvoru s srečolovom, plesom in različno prosto zabavo. Vstopnina Din 2. V nedeljo vsi v Dobrunje!

Braslovče. Tukajšnje društvo Kmetijskih fantov in deklet priredi v nedeljo, dne 15. julija ob 15. uri tekmo žanjic in tekmo tekačev pri Galskem domu v Kamenčah. Odhod povorke na njivo bo že pred tretjo uro. Ker bo ta tekma žanjic in tekačev v Braslovčah prva, upamo, da bo obisk prav obilen. Po tekmi bo kmetijska veselica z godbo in plesom. Vabljeni so vsi!

Prosveta

Banovinska kmetijsko-gospodinjstva šola v Št. Juriju pri Celju prične šolsko leto 1934/35 17. septembra 1934 ter traja 10 mesecev. — Namen šole je izobraziti dekleta srednjih in malih kmetov za dobre kmetijske gospodinje, jim vcepiti veselje do kmetijskega dela in jih ohraniti kmetijski hiši. Temu primerno je usmerjen praktični in teoretični pouk šole.

Sprejemni pogoji so:

1. Starost vsaj 16 let.
2. Dovršena osnovna šola.
3. Moralna neoporečnost.
4. Polna telesno zdravje.

Pouk je praktičen in teoretičen in obsega poleg verouka, vzgojeslovja, spisja, računstva, nauka o higijeni in ravnanju z bolniki vse važnejše kmetijske predmete, katere mora umeti vsaka dobra kmetijska gospodinja, kakor poljedelstvo, živinoreja, mlekarstvo, vrtnarstvo in sadjarstvo, gospodarsko in kmetijsko knjigovodstvo ter gospodinjске predmete: kuhanje, oskrba perila, šivanje, pletenje, tkanje i. dr.

Učenke stanujejo v zavodu, kjer imajo vso oskrbo. Mesečna oskrbnina znaša 25 (50) — 350 Din po gospodarskem stanju staršev, ker dovoljujejo kr. banska uprava in sreski kmetijski odbori gospodarsko šibkejšim kmetijskim proslkam mesečne prispevke. Zato morajo one, ki žele biti deležne banovinske podpore, priložiti

uradno potrjeno o gospodarskem stanju, obsegu posestva staršev in višini državnega davka, najbolje na formularju »Uverjenje o imovinskem stanju«, ki se dobi pri občini ali srezu. Za prispevek domačih sreskih kmetijskih odborov mora prositi vsaka direktno, zato je najbolje, če vloži prošnjo za sprejem na zavod potem sreskega kmetijskega referenta.

Lastnoročno spisano prošnjo s kolkom 5 Din je vposlati na vodstvo šole direktno ali potem sreskega kmetijskega referenta vsaj do 10. avgusta. Prošnji je priložiti: krstni list, domovnico, zadnje šolsko spričevalo, navedeno spričevalo in obvezo staršev ozir. varuha (kolek 2 Din), da bodo plačevali oskrbnino, in one, ki reflektirajo na štipendijo, predpisano »Uverjenje«.

O sprejemu in potrebščinah, katere morajo prinesiti s seboj, obvesti vodstvo vse pravočasno.

Kaznjenci ubili paznika

V mariborski kaznilnici imajo v tretjem nadstropju poseben oddelek za najtežje zločince, ki so obsojeni na 20 let ali pa na dosmrtno ječo. Ta oddelek je še posebno skrbno zavarovan, tako da je beg iz tega oddelka skoro nemogoč. Vse varnostne naprave pa niso ovirale treh zloglasnih zločincev, da ne bi bili poskusili svoje sreče.

V »težkem« oddelku je zaprt Ivan Lakner, ki je ubil menceškega župnika g. Kusarja ter bil zato obsojen l. 1931 na 20 let težke ječe. Temu se je posrečilo dobiti neke velike žebelj, ki ga je sploščil s kamnom, tako da je mogel odvit vijake na ključavnici, ki je bila zunaj vrat, ter jih nadomestiti z lahkimi vijaki. Nove vijake je izbrusil iz kosa železa, ki ga je odrgal od postelje.

Ko so preteklo sredo odšli kaznjenci na dvorišče na sprehod, je smatral Lakner trenotek za ugoden. S pritiskom je odprl vrata svoje celice, kjer so bili vijaki na ključavnici nerabljeni, in že se je znašel na hodniku, kjer je odvil vijake na ključavnici, kjer je bil zaprt razbojnik Pančur. Tega je izpustil na svobodo. Lakner je imel s seboj tudi debel kamen. Ko sta bila oba prosta, sta sklenila v Pančurjevi celici počakati na paznika. Ko je paznik Peterin res prišel mimo celice, mu je Lakner stopil tiho za hrbet in ga je z enim udarcem pobil na tla, Pančurju pa je ukazal, naj osvobodi Lombarja; ključ od Lombarjeve celice sta vzela pazniku, ravno tako pa tudi paznikov bajonet.

Ko je Lombar izstopil iz celice in videl, kako Lakner obdelava na tleh ležečega paznika, je na ves glas kričnil: »Morilec! Morilec!« Ta krik je opozoril druge paznike na nevarnost. Takoj so odhiteli na lice mesta. Lakner je mahal okoli sebe kot divji z bajonetom. Ko pa mu je eden od paznikov prišel za hrbet, je Lakner skočil skozi okno in padel na debelo šipo, ni se pa pri tem posebno poškodoval. Med bojem so pa ostali pazniki porinili Pančurja v njegovo celico, na kar se je tudi Lombar udal v svojo usodo. Vsi trije zločinci bodo sedaj znova sojeni.

Težko ranjeni paznik Ivan Peterin je bil prepeljan v bolnišnico, kjer pa je svojim poškodbam kmalu podlegel. Zapušča štiri še ne-preskrbljene otroke...

TISKOVINE
vseh vrst: trgovske, uradne, reklamne, časopise, knjige, večbarvni tisk hitro in poceni!

TISKARNA MERKUR
LJUBLJANA, GREGORČIČEVA 23
Tel. 25-52. Telegram: Tiskarna Merkur

Novice

★

Nad 10.000 otrok je bilo cepljenih v ljubljanski okolici proti davici in škrlatinki v prvem letošnjem polletju. Cepljenje je izvršil higienski zavod v Ljubljani.

Požari na vseh koncih in krajih. V nedeljo 1. julija je pogorelo veliko gospodarsko poslopje vdove Ivane Vrhove na Javorju pod Kamniškimi planinami. Zgorelo je tudi več živine; škoda cenijo na 100.000 Din. — Na Dravskem polju pa je zopet gorelo v Stražgonjcih. Pogorela so gospodarska poslopja Terezije Klasivčeve, Josipa Beraniča in Jos Baumana. — Škode je nad 200 tisoč Din, a vsi trije so bili zavarovani le za manjše vsote.

Mast se je vnela v hiši posestnika Jožeta Suhadolnika v Gorenji vasi pri Šmarjeti. Plamen goreče masti pa je švignil v streho, da je hiša zgorela.

Huda toča je napravila veliko škodo po hrvaškem Zagorju, zlasti okrog Klanjca in Kraljevca.

Obsojeni so bili zaradi komunizma te dni pred mariborskim sodiščem trije mladeniči, trije pa so bili oproščeni.

Vola je obgrizel do smrti kmet Mile Djokić iz Miškovca pri Derventi v Bosni. Revez je pred nekaj dnevi zblaznel in v blaznosti ugriznil vsakogar, kdor mu je prišel preblizu. V blaznosti je pred par dnevi napadel tudi vola v hlevu in ga tako obgrizel, da je vol poginil.

Ker dobro prija, zato staro in mlado rado pije Kathreiner Kneippovo sladno kavo s Pravim »Francovim« dodatkom!

Svojo mater je hotela ubiti 15 letna Zlata Gaberjana iz Vrdnika pri Rumi. Krepko dekle, ki ni hotelo poslušati materinih očitkov zaradi njenega lahkomišelnega življenja, je te dni prišlo ponoči iz gostilne domov in mater s sekiro udarilo večkrat po glavi. Mater so našli naslednjega dne zjutraj težko poškodovano in so jo oddali v bolnišnico, hčer pa so zaprli.

J. Z.:

Čemu pomanjkanje denarja?

(Konec.)

Zapadna Evropa je od nekdaj delala drugače: ni se brigala za rudnine in industrijo samo doma, iskala jih je tudi v inozemstvu po kolonijah, od katerih še dandanes, sama izsesana in opešana, prav gosposko in ukazujoče živi. To nadvladajočo mentaliteto si je pridobila že izza pokristjanjevanja v prvih stoletjih. Takrat so v zapadne evropske pokrajine prihajali praktično vzgojeni misijonarji ne toliko kot posamezniki, temveč v družbah kot samostanci, z veroukom vred dvigajoč tudi posvetno prosveto: poljedelstvo, rokodelstvo, obrt itd., medtem ko pri nas v Podonavju povečem takih mož nismo imeli. Ciril in Metod, Mohor in Fortunat, oba mučenika iz Celja in Ptuja poleg mnogih drugih, so bili pač misijonarji in deloma učenjaki v svojem poklicu, praktični strokovnjaki niso bili. Poleg tega so bili nemški škofje hkratu reprezentanti nemštva in so smatrali po Slovanih zasedljene kraje za nemško domeno, medtem ko naši niso imeli ne volje, ne moči, ne sredstev za tako uveljavljanje verske in državne ideje.

In dandanes po vojni?

V primeri z naseljenostjo v Italiji sta Jugoslavija in Bolgarija na istem prostoru vsaj za 30 milijonov prebivalcev preredko naseljeni, toda ti prebivalci morajo biti domačini, ne iz premaganih držav priseljeni inozemci, ki bi pre-

Pokvarjeni srebrni novci. Finančni minister je s posebnim odlokom izdal nalog, da mora Narodna banka pokvarjene, toda prave srebrne novce po 10, 20 in 50 Din, ki bodo predloženi na blagajnah, presekati in potem vrniti stranki, ker finančno ministrstvo pokvarjenega in deformiranega kovinskega denarja ne zamenjuje.

Divjaški napad. Na potu iz Vojnika v Celje so neki fantje pri Škofji vasi napadli dva mesarska pomočnika, da sta komaj utekla smrti. Eden od pomočnikov se zdravi v bolnišnici, drugi pa doma.

Sleparski trgovec z vinom. Zadnji čas se je pojavil v Mariboru in njegovi okolici mlad trgovec z vinom, ki je osleparil več gostilničark za približno 4000 Din na ta način, da jim je prodal namesto zdravega vina ali sadjevca pobarvano in posladkano vodo. Dalj časa orožniki niso mogli priti na sled sleparju, ki je pri svojem poslu zelo spretno ravnal. Ko pa so se na orožniški postaji na Tezmem množile prijave, je bil slepar aretiran v celjskem okolišu. Zasedovali so ga tudi ptujski orožniki, ki so spoznali v njem tidesetletnega posestniškega sina Ivana Vindiša iz Trbojcev pri Leskovcu v Haložah in izdali za njim tiralice, na podlagi katere je bil aretiran. Vindiš je pred prodajo pri poskusu vina ali pijače vtaknil v sod daljšo leseno cev, v katero je nalil pristnega vina ali sadjevca. Iz te lesene cevi je po gumijasti cevki izlekel pravo pijačo, dočim je bila ostala količina v sodu pobarvana voda. Na ta način je prodal nad 10 pokonjakov vina in sadjevca raznim gostilničarkam.

Zaprl so nevarnega vlomilca Frana Mikešiča, ki je dolgo strahoval celo Belokrajino.

Ustrelil se je v nekem mariborskem hotelu 30letni orožnik Fran Čigerl. Vzrok ni znan.

Voz cestne železnice je povozil v Ljubljani bivšo gostilničarko g. Dolničarjevo, ki je imela več let v najemu restavracijo v hotelu »Tivolici«. Ponesrečenka zapušča 4 otroke.

Čaruga brez konca. Ime zloglasnega razbojnika Čaruge še ni pozabljeno. Te dni so orožniki v okolici Vinkovcev prijeli več roparjev, ki so bili nekaj vsi pajdaši Čarugovi.

Novo elektrarno na vodno silo namerava zgraditi mesto Sarajevo. Stroški so preračunani na 30 milijonov dinarjev.

Izid občinskih volitev v ljubljanski okolici. Na Igu je dobila lista Josipa Hitejca 303 glasove, lista Josipa Tonija pa 245 glasov. — V Preserju: lista Franca Kirna 192, lista Jožeta Debevca pa 185 glasov. — Na Dobravi: lista Stanka Vrhovca 234, opozicijska lista Franca Černeta pa 236 glasov.

Požar v tvornici lepenke v Mislinju. Pretekli terek je deloma pogorela tvornica lepenke, last dr. Pergerja. Gasilci iz vseh sosednih krajev so naglo prišli na pomoč, a rešiti niso mogli mnogo. Škoda je velika, a je krita z zavarovalnino.

Sleparski ciganki sta v litijski okolici ogoljufali več ljudi, zlasti lahkovernih žensk, za precejšnje vsote. Neki ženski sta odnesli po raznih »čarovnijah« 2000 dinarjev.

Nov most čez Kokro na cesti Kranj—Jezerko so te dni izročili prometu. Most je veljal 200.000 Din. K stroškom sta prispevala polovico banska uprava, polovico pa sreski cestni odbor.

Za župana na Igu je bil pretečeno nedeljo ponovno izvoljen z veliko večino glasov dosedanjí župan tov. Josip Hitejc, posestnik na Igu.

Naša Narodna banka je znižala obrestno mero za kredite za ¼ %.

Utonil je na Vrhniki sin uglednega trgovca z lesom France Krašovec. Pri skoku v vodo ga je zadela kap.

Novorojenček v vodi. Pri Sv. Marku niže Ptuja je Drava naplavila na neki otok trupelce novorojenčka. Otrok, ženskega spola, je bil vržen v vodo živ. Nečloveško mater iščejo orožniki.

13 žrtev eksplozije. V Tompojevcih pri Vukovaru je pri mlačvi eksploziral kotel mlatilnice. 13 oseb je poškodovanih, gospodarja je pa ubilo.

Sreča revnega dekleta. V Novem Sadu je zadela neka 25letna delavka v razredni loteriji 62.000 dinarjev. Kot delavka je dekletu zaslužilo doslej po 10—15 dinarjev na dan.

Ogenj je uničil preteklo nedeljo gospodarsko poslopje gostilničarja Ivana Zorka v Brežicah.

neslj gospodarsko ravnotežje sicer v naše kraje, kapital in vodstvo pa je in bi ostalo v starih rokah: trdka je dobila samo nov napis! Kar rabi dandanes izvoza poljedelec, bi mu odkupila jugoslovanska industrija, kjer bi pa morale stati tovarne tam, kjer je ruda, iz katere pridobivajo, torej: železo, plavž, valjarne, stroji: skupaj; baker, elektromotorji in tozadevna industrija: skupaj; zlato, srebro, kovnice, zlatnina: skupaj, kakor so i nekaj in tudi dandanes ustanavljali podjetja v gozdih, kjer je les in ne po goljavah brez kuriva. Premog bi dobivali iz domačih premogovnikov.

Z lastnim zlatom in srebrom bi država plačala najprej inozemske dolgeve in se otresla za javne in trgovske proračune tako usodepolnih vplivov inozemske valute; cene bi se enakomerno znižale na predvojno vrednost in bi ostale stalne, ker bi vrednost denarja (Din) rastla. Kovanci bi ne uhajali v inozemstvo (ker bi ne potrebovali tuje industrije), kjer jih — ako so dobri — prelijejo, ali — ako so slabi — slabo plačajo. Predvojna avstrijska krona iz približnega srebra je imela popolno vrednost!

Torej: državni rudniki, državna industrija in državna borza!

Temu bi se pridružilo domače zavarovalništvo za ujme, ogenj, starost ali brezposelnost. Razne podpore bi nadomestila prepotrebna javna dela v prometu, plovbi, melioracijah, torej: reke, prekopi, železnice, razmočvirjanja itd., toda ne po vzgledu predvojnega pogozdovanja in osuševanja, ki mnogo stane — a se z mesta ne gane!

6. jan. 1929 treba izvesti do konca: banovine imamo, srezi in občine dobe širšo upravo, kakršno že imajo ostale banovine, kajti majhne

pisarne z neprimernim osebjem zahtevam ne zadoštujejo več. Treba misliti in govoriti tudi o dolžnostih, ne samo o občinski svobodi in pravicah! — Javnim zgradbam treba najprej primerne glavnice, nabrane po javnih sredstvih, brez dragega zadolževanja v desetletno negotovost. — Šolske tipe bi bilo poenostaviti, razmerje med številom šol in služb ni uravnoteženo. Šola mora upeljavati učenca v praktično življenje brez teoretične navlake: ko je nastopil službo je staro zastarelo, a novega ne zna in mora kot uslužbenec na novo pričeti. Vsi denarni zavodi morajo delati ob strogi državni kontroli, da se preprečijo polomi in davkoplačevalec ne zgubi zaupanja v javno upravo. — Dvojne bilance, zasebne in javne so neumestne!

Med svetovno vojno so rastle cene od ure do ure, ne samo od dne do dne in marsikdo si je mél roke; razni uslužbenici pa so stradali, ker so se plače šele povišale, ko je cena že davno zopet porastla. — Dandanes je obratno: cene padajo in morajo padati; a kakor so med vojno stalne plače prekasno višali, tako jih dandanes prezgodaj nižajo, medtem ko bi sami še najraje imeli medvojno draginjo kot sredstvo do neprimernega bogastva. Tudi to razmerje med trgovino in stalnimi plačami mora država urediti in bo uredila!

Kakor svojčas ni bilo umestno, ko so izigrali stranko proti stranki; tako tudi dandanes ni primerno, da nastopa stan proti stanu, temveč vsi delajmo za skupen cilj: dosledno jačiti in širiti gospodarsko moč naše lepe domovine!

Zadovoljen želodec zadovolji vse — nezadovoljen nikogar: in gospodarskega življenja je pri nas, ob varnem, točnem in stvarnem javnem upravljanju, več kakor preveč!

Razno

Nerazumljivo gospodarstvo

Ni še dolgo tega, ko smo poročali med dnevnimi novicami, da v Dalmaciji ne prevažajo lesa več po železnici, ampak s konji, ker je vprega cenejša. Na ta način izgubi železnica po svoji krivdi znaten del dohodkov, kmetje pa le nekaj zaslužijo.

Nekaj podobnega se dogaja sedaj v Vojvodini. Tam je sedaj žetev v polnem teku; žito je pa treba prevažati v skladišča. Prej so žito tudi na krajše razdalje prevažali po železnici, sedaj pa so se tudi vojvodinski trgovci odločili za prevoz z vprego in pri tem prihranijo po 800 do 1000 Din pri vagonu. Železnica zopet izgubi, kmetje in trgovci pa so na dobičku.

In zakaj izgublja železnica? Samo zaradi previsoke prevoznine!

Tudi pri nas opazamo nekaj sličnega. Nič nenavadnega ni namreč, če pri nas mesarji po Dolenjskem kupljene prašiče vozijo v Ljubljano z avtomobili. Tudi ljubljanski gostilničarji se vozijo po vino na Dolenjsko s tovornimi avtomobili. Zjutraj se odpeljejo iz Ljubljane, zvečer so pa z blagom vred doma. Tako si prihranijo vse prekladanje, vsako ležarino itd. in še vožnja sama je cenejša.

Državne železnice trpe pri tem občutno izgubo. Mi ne bi nič rekli, če bi bile naše železnice zasebna last. Ker pa so državna last, je treba morebitne izgube kriti z davki in zato smatramo za svojo dolžnost, da opozorimo železniško upravo, naj tarife zniža tako, da bodo znosne.

Stara izkušnja namreč uči, da visoke cene ne dosega vedno svojega zaželenega namena, ampak imajo navadno ravno nasproten učinek. Mi vemo, da ljudje kave ne pijejo več, če je predraga, ampak uživajo mleko ali prežganko. Predrag riž nadomeščajo ljudje z domačo kašo, predrago meso pa s krompirjem in fižolom. Javne blagajne pa trpe izgubo.

Prav tako je pri pošti. Ko je veljalo eno pismo iz Ljubljane na Dunaj še nekaj starih goldinarjev, ni nihče pisal. Ko smo pa dobili znamke po 5 krajcarjev, je delala poštna uprava milijonske dobičke.

Dolžnost državne uprave je torej, da pametno preceni, kakšne cene ljudje še zmorejo in kje se njihova kupna moč neha. Kakor hitro začno dohodki padati, je to znak, da je lok preveč napet in takrat je treba storiti korak nazaj, da se zopet doseže ravnotežje.

To velja tudi za železniško upravo. Visoke tarife ljudi odbijajo od pošiljanja blaga in od potovanja. Primerno nizke cene pa povečujejo promet in s tem zvišujejo tudi dohodke. To načelo se je v praksi že neštokrat uveljavilo in zato naj bi ga upoštevala tudi uprava naših železnic.

Naše finančno pravo, neposredni davki, državna trošarina, takse

To je naslov knjigi, ki jo je priredil Sušec Štefan, načelnik finančnega oddelka banske uprave v pok. in ki je izšla pred nekaj tedni. Knjiga obsega z vsebinskim pregledom vred 372 strani in v poljudnem besedilu obravnava v splošnem delu državni ustroj finančne uprave, upravni postopek in finančno nadzorstvo. V specialnem delu se obravnavajo vsi sedaj veljavni neposredni davki, in sicer splošne določbe in načela kakor tudi posamezne vrste davkov s podrobnimi predpisi v pregledni obliki. Prav tako so obdelane trošarine kakor tudi takсни predpisi.

Knjiga more služiti kot prikladen priročnik in učbenik vsakemu davkoplačevalcu, ki se količkar zanima za davčne predpise in se ne mara kar tako v en dan podvreči slepemu izvrševanju davčnih bremen. V knjigi najde vsak — tudi nestrokovnjak — vse davčne ugodnosti in zakonska določila, ki mu točno in zanesljivo dajejo pojasnila o vseh davčnih, trošarinskih in taksnih zadevah, kakor tudi navodila v primerih, ako smatra, da mu je davčno oblastvo predpisalo nepravilne in previsoke davke.

Cena tej obširni in koristni knjigi znaša 100 Din brez poštne. Nabavo te okusno v platno vezane knjige moremo vsakomur, ki količkar zmore, le toplo priporočati in to tembolj, ker se lahko s pomočjo danih navodil izogne marsikaterim nepotrebnim stroškom in plačilom. Naroča in dobiva se v tiskarni »Merkur« d. d. v Ljubljani, Gregorčičeva ulica 23 in pri avtorju: Sušec Štefan, Ljubljana, Beethovnova 15.

Feliks: No kaj se ti zdi Maks, od kod pravzaprav ta visok gospod prihaja s tako razbito glavo?

Maks: Ja po moji sodbi Feliks, govorijo medalje, frak in cilindar dovolj, da možakar prihaja najbrže z mirovne konference, kjer se gotovo tudi kaj pije.

Jz življenja v Parizu

Kakor ima vsak kraj svoje lastne navade, šege in običaje, tako jih ima tudi Pariz, glavno mesto francoske države.

V naših krajih imamo navado, da v gostilni ali v kavarni pokličemo natakara, da mu plačamo, predno odidemo. V Parizu pa polagajo ljudje denar kar na krožnik in grede, natakara pa pobere svoj denar kasneje. To je znak velike poštenosti domačinov. Kdo ve, če bi se taka navada obnesla tudi pri nas?

V Parizu živi vodja socialistov, ki se piše Leon Blum. Ime »Blum« izgovarjajo pri nas navadno »Blem«, kar pa ni prav: Parižani izgovarjajo to ime »Blum«, kakor je zapisano.

Kakor pri nas tako so tudi v Parizu velike banke itd. opoldne zaprte. Odmor izkoristijo berači itd. tako, da grede tisto uro na stopnice polegati, in nihče jih ne preganja. Te navade pri nas ni.

Pri nas policija ali orožniki, ki so v službi, ne smejo kaditi. V Parizu to nikogar ne moti, če si stražnik v službi preganja dolgčas s cigareto.

Beračev je v Parizu precej manj kakor v drugih evropskih velemestih; ti so pa tako razcapani in »divji« kakor nikjer drugod na svetu.

Meseca avgusta je vsaka druga trgovina ali delavnica zaprta, ker se takrat odpelje večina trgovcev in obrtnikov na deželo.

Casopisi izhajajo pri nas ob nedeljah samo zjutraj, v Parizu pa jih tiskajo in prodajajo kar naprej tudi ob nedeljah.

Pri nas imamo velik rešpekt pred vsakim tujcem; Parižani pa gledajo tujce bolj zaničljivo in če so med seboj, govorijo o tujcih le kot o »pri-tepencih«.

Po svetu

Loterijo bodo dobili v Grčiji. Uvesti nameravajo razredno loterijo in »malo loterij« po avstrijskem vzoru.

Zdravljenje s smehom. Neki zdravnik v Parizu zdravi svoje bolnike s smehom. V dvorani, kjer se zbira njegovi bolniki, igra gramofon samo vesele komade, nazadnje pa se oglasi v gramofonu glasen smeh, ki postaja vedno močnejši, dokler se še bolniki ne začno smejati na ves glas. Pravijo, da smeh res mnogim pomaga do zdravlja.

Velika tvornica za konzerve je pogorela v Franciji v mestu Massidan. Ogenj je uničil nad 40.000 zabojev, v vsakem pa je bilo 200 konzerv.

Hud potres v Italiji. V južni Italiji so čutili pretekli petek hud potres, ki je napravil zlasti v mestu Peruggiji veliko škodo.

Hudo se je poškodoval posestnik Ivan E. z Jermanvrha, ko je šel v temi po stopnicah v klet. Z vrha stopnic je padel do kleti, da si je pri tem padcu polomil več reber.

Kmetska posojilnica ljubljanske okolice

reg. zadruga z neomejeno zavezo

v Ljubljani, Tyrševa (Dunajska) cesta 18 (v lastni palači)

obrestuje vse hranilne vloge po najugodnejši obrestni meri in brez vsakega odbitka

Tekom 51 letnega poslovanja se hranilne vloge narastle na nad Din 230 milijonov izkazane rezerve znašajo " " 10 "

Poleg lastnega premoženja jamči za varnost vlog nad 6.500 zadrugarjev neomejeno z vsem svojim premoženjem, kar predstavlja milijardno jamstvo in popolno varnost vseh vlog

Prah v Newyorku. V Newyorku je vladala že tedne in tedne strahovita vročina brez dežja. Te dni pa je nenadoma zabesnel po mestu vihar, ki je prinesel s seboj toliko prahu, da je zaradi teme moral zastati ves promet po ulicah. Tudi še tako skrbno zaprta stanovanja so bila vsa zaprašena. Komaj pa se je orkan polegel, je začel padati dež, ki je ves prah spremenil v močvirno blato, tako da so delavci imeli ves dan dela čez glavo, preden so ulice očistili.

Na tisoče golobov-pismonošev je potonilo. Pri zadnjih vojaških vajah v severni Franciji so preizkušali tudi golobe-pismonoše. V zrak so spustili okoli 30.000 golobov, da bi odleteli v Anglijo preko Rokavskega preliva. Golobe pa je spotoma zajela huda nevihta in večina golobov je popadala v morje. V Anglijo je priletelo le 124 golobov.

Organizacija »makedonstvujuščih« v Bolgariji je vlada razpustila.

Zaradi »politike« so avstrijske šolske oblasti izključile iz šol preteklo leto 175 dijakov. Dijaki so bili večinoma »hitlerjevci«.

Odlikovani psi. Društvo za varstvo živali v Avstriji je sklenilo odlikovati pse, ki so komu rešili življenje, s posebno častno kolajno, ki jo bodo nosili odlikovanci okoli vratu.

Nov kovani denar bodo dobili v Avstriji in sicer komade po pet in po pol šilinga.

Smadnisičnica je zletela v zrak pri mestu Varni v Bolgariji. Eksplozija so čutili 6 kilometrov daleč naokrog. Vnelo se je okoli 6000 kil eksplozivnih snovi.

Novo petrolejsko ozemlje v Rusiji. Pri mestu Naftobad v srednjeazijski Rusiji so odkrili nove, zelo izdatne petrolejske vrelce, ki dajejo na dan po 60 ton petroleja.

Iz Pariza v Bukarešto sta priletela dva francoska letalca v 6 in pol urah. Letela sta s hitrostjo 315 kilometrov na uro.

Žitni monopol v Bolgariji, ki je potekel 30. junija t. l., je vlada podaljšala še za 1 leto in določila tudi cene za žito.

Nove šole za letalstvo v Rusiji. V Rusiji je otvorila vlada 60 novih šol za letalce.

Ameriški bogataš Rockefeller, »kralj petroleja«, je bil te dni star 95 let. Mož je že precej slaboten, tako da na svoj rojstni dan ni zapustil sobe.

Radio

od 15. do 23. julija 1934.

Nedelja, dne 15. julija. 9:00: Versko predavanje (dr. Guido Rant) — 10:00 Zdravstvo: predava zaščitna sestra ga. Zajc-Boškovičeva — 16:00: Pereča agrarno-politična vprašanja (ing. Alfonz Pirc).

Ponedeljek, dne 16. julija. 18:00: Gospodinjska: Priprava sladolegov (gdč. Traven) — 18:30: Druga obletnica Jesenkove smrti (g. Janko Kač) — 19:30: Zdravniška ura: dr. Bogomir Magajna.

Torek, dne 17. julija. 22:15: Harmonika solo, g. Fonda Albert — 18:00: Otroški kotiček (g. Manca Komanova) — 19:30: Narodnostno delo na naši severni meji (g. Rudolf Kresal) — Fantje na vasi, vmes citre solo g. Mezgolits.

Sreda, dne 18. julija. 18:00: Spomini s poti (g. Peterlin Petruška) — 18:30: O verstvih (g. Franc Terseglav) — 21:20: Klavirska harmonika (g. Breznik).

Četrtek, dne 19. julija. 18:30: Tipi žene v romanih Turgenjeva (Topolovec Marija).

Petek, dne 20. julija. 18:30: Izleti za nedeljo (Društvo Krka).

Sobota, dne 21. julija. 18:30: Zabavno predavanje: O križih in težavah stanovanjskega najemnika (L. Mrzel) — 19:30: Zunanji politični pregled (dr. Jug).

Sejmi

15. julija: v Zdolah-Pleterje, Šmarjeti pri Rimskih Toplicah, Škočjanu, Belkincih.
16. julija: v Dobju, Vinici.

17. julija: v Muti, Sv. Filipu v Veračah, Radečah pri Zidanem mostu, Zdenski vasi, Metliki.

18. julija: v Sv. Lenartu v Zabukovju nad Sevnico, Velenju.

19. julija: v Artičah.

20. julija: v Vitanju, Loki pri Zusmu, Osilnici pri Koprivniku, Bogojini.

Valute

1 ameriški dolar	Din 33-90
1 nemška marka	Din 13-10
1 švicarski frank	Din 11-10
1 angleški funt	Din 172-—
1 francoski frank	Din 2-25
1 češkoslovaška krona	Din 1-42
1 italijanska lira	Din 2-92

Tem kurzom, ki veljajo za čas od 15. maja 1933, se mora do nadaljne odredbe dodati še 28½ % na ime »prima«.

Avstrijski šiling v privatnem kliringu 9-40 dinarjev.

Vrednostni papirji

2½ % Voja škoda	Din 315—320
7 % investicijsko posojilo	Din 71—72
7 % Drž. hipotek. banka	Din 67—68
6 % begluške	Din 53—54
4 % agrarne	Din 36—37
7 % Blair posojilo	Din 55—56
8 % Blair posojilo	Din 61—62
Priviligrane agr. banke	Din 220—222

Dolžniki!

Pristopajte h gospodarski zadrugi „ZAŠČITA“ v Ljubljani, Masarykova cesta 14/II, ki Vam uspešno pomaga urediti Vaše dolge, posreduje najceneje pri vseh Vaših upnikih in pri oblastvih. Kmetom urejuje vse zadeve po uredbi o zaščiti kmetov in posreduje glede nezaščitenih dolgov. — Ne odlašajte več s pristopom!

EKONOM

I. Z. Z. O. Z.

v Ljubljani

Kolodvorska ulica 7

(v lastni hiši)

Telefon interurban 25-06

Dobavlja vse deželne pridelke, kakor: pšenico, rž, ječmen, oves, koruzo, ajdo itd. Mlevske izdelke: pšenični zдроб, pšenično moko, rženo moko, ajdovo moko, koruzno moko, koruzni zдроб, pšenično in koruzno krmilno moko, pšenične otrobe, ješprenj, kašo. Poljske pridelke: krompir, fižol, zelje, sadje, seno in slamo. Stalna zaloga vseh umetnih gnojil (rud. superfosfata, kalijeve soli, Tomasove žindre, nitrofoskala, apnenega dušika, čiliskega solitra itd.), cementa in drugo glavno zastopstvo za Slovenijo opekarne „Ilovac“, Karlovac, za vse vrste zidne in strešne opeke.

Manufakturna veletrgovina Fran Hrehorič

Ljubljana, Dunajska cesta 28

se priporoča cenj. trgovcem pri nakupu blaga
Zmerne cene! Postrežba točna!

DENAR naložite najbolje in najvarneje pri domačem zavodu

KMETSKI HRANILNI IN POSOJILNI DOM

reg. zadr. z neomejeno zavezo

v LJUBLJANI, Tavčarjeva (Sodna) ulica št. 1

Telef. št. 28-47. Rač. poš. hran. št. 14.257. Erzjavci: „Kmetijski dom“. Žiro rač.: Narodna banka

VLOGE na knjižice in tekoči račun obrestuje po 4%, brez odpovedi, po 5%, pri tromesečni odpovedi. — **JAMSTVO ZA VLOGE** presega večkratno vrednost vlog. Strankam nudi brezplačno poštne položnice za nalažanje denarja. Vložne knjižice drugih zavodov sprejema brez prekinjenja obrestovanja. — **POSJILA** daje na poroštvo, na vknjižbo in na zastavo premičnin in vrednostnih papirjev in v tekočem računu ob najugodnejšimi pogoji. **BLAGAJNIŠKE URE:** Ob delavnikih od 8—12½, in od 3—4½, 'e ob sobotah in dnevih pred prazniki od 8—12½ ure.

Podružnici: KAMNIK — MARIBOR

Stanje vlog: Din 35.000.000.—. Rezerve Din 1.200.000.—.